

Sport u Norveškoj

Bodružić, Marijana

Master's thesis / Diplomski rad

2016

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Kinesiology / Sveučilište u Zagrebu, Kineziološki fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:117:444786>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2023-03-23**

Repository / Repozitorij:

[Repository of Faculty of Kinesiology, University of Zagreb - KIFoREP](#)

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU

KINEZIOLOŠKI FAKULTET

(Studij za stjecanje visoke stručne spreme i
stručnog naziva: magistra kineziologije)

Marijana Bodružić

SPORT U NORVEŠKOJ

(diplomski rad)

Mentor: doc.dr.sc. Zrinko Čustonja

Zagreb, rujan, 2016.

SPORT U NORVEŠKOJ

Sažetak

Glavni cilj ovog diplomskog rada je objasniti strukturu sporta u Kraljevini Norveškoj. Razmatrati će se o povijesti sporta u Norveškoj, te o ustroju istog. Osim toga objasniti će se sustav financiranja sporta te uloga stručnog kadra u sportu u Kraljevini Norveškoj.

Ključne riječi: sport, Norveška, ustroj, financiranje, povijest, stručni kadar

SPORT IN NORWAY

Summary

The main purpose of this thesis is to examine the structure of sport in Kingdom of Norway. Norway's sports history and organisation of sports, along side with its system of financing and role of professional staff in sports will be investigated throughout this theses.

Key words: sport, Norway, organisation, financing, history, professional staff

SADRŽAJ

1. UVOD.....	05
2. KRATKI PRIKAZ POVIJESTI SPORTA U NORVEŠKOJ	06
2.1. Vikinško doba	06
2.2. Skijanje	06
2.3. Početak modernog sporta u Norveškoj	07
3. USTROJ NORVEŠKOG SPORTA	10
3.1. Institucionalni okvir	10
3.2. Norveški sportski savez (NIF)	11
3.2.1. Nacionalni sportski savezi	13
3.2.2. Lokalni sportski savezi	13
3.2.3. Regionalne sportske zajednice	14
3.2.4. Lokalne sportke zajednice	15
3.3. Olimpijski i Paraolimpijski Odbor	16
3.4. Antidoping	18
4. FINANCIRANJE SPORTA U NORVEŠKOJ	19
4.1. Prihodi norveškoga sporta	20
4.1.1. Država, županije i igre na sreću	21
4.1.2. Sponzorstva	23
4.1.3. Ostali prihodi	25
4.2. Rasodi norveškoga sporta	25
5. STRUČNI KADAR U NORVEŠKOM SPORTU	27

5.1. Nprofitni (volonterski) rad	29
5.2. Plaćeni rad	30
5.3. Obrazovanje stručnog kadra u norveškom sportu	32
6. ZAKLJUČAK	33
7. LITERATURA	34

1. UVOD

Prema Milanoviću (2010) sport je danas masovna pojava u mnogim europskim zemljama, gdje ga smatraju bitnim čimbenikom kvalitete života i radne učinkovitosti svojih građana, što u konačnici snažno utječe na državu u cjelini. Vlade pojedinih zemalja sudjeluju u organiziranju i financiranju sportskih aktivnosti svojih građana te vode računa o tome kako se djeca, mladi i odrasli bave sportom.

Ljudi se bave sportom na najrazličitije načine od davnina. Sport ima višestruke vrijednosti na čovjekov život. Neke od njih možemo navesti, a to su: razvoj i održavanje motoričkih sposobnosti, prihvaćanje pobjede i poraza, poštivanje pravila, razvijanje „timskog duha“, biti dio cjeline, odnosno pripadnost, poboljšavanje tjelesnog i mentalnog zdravlja itd.

Kraljevina Norveška ima mnoge prednosti za bavljenje sportom, što je možda i razlog zbog kojeg se većina stanovnika bavi različitim vrstama sporta. Naime, prirodna bogatstva Norveške su zaista velika, te omogućuju razne oblike bavljenja sportom. „Friluftsliv“, odnosno „život na svježem zraku“ glavni je oblik rekreacije norvežana, bez obzira na vremenske uvjete, što njihovoj najpoznatijoj uzrečici, „det finnes ikke dårlig vær, bare dårlig klær“ što u prijevodu znači „ne postoji loše vrijeme, samo loša odjeća“, daje smisao. Naravno, pri tome ne smijemo isključiti ostale oblike sporta koji se odvijaju u zatvorenim prostorima.

2. POVIJEST SPORTA U NORVEŠKOJ

Kaže se da su norvežani rođeni sa skijama na nogama i da je tipično norveški biti najbolji. Što znači da se norvežani vole natjecati, ali i pobjeđivati. Sport ima snažnu poziciju u Norveškoj i mnogi tvrde da je povezan s norveškom kulturom. Ne radi se samo o vrhunskom sportu, već i o rekreativnom. Norveška je jedna od svjetskih nacija koja se fokusira na sport za sve, odnosno na rekreativni sport. Osam od deset djece se bavi nekom vrstom organiziranog sporta. No, sve je to od nekud krenulo. Naravno iz prošlosti (Aas, 2013).

2.1. Vikinško doba

Prema Aasu (2013) u vikinškom dobu sport je imao šire značenje nego danas. Krenulo je od tradicionalnijih sportova kao što su plivanje, skijaško trčanje, klizanje i veslanje pa sve do „mekih aktivnosti“ kao što su sviranje harfe i poezije. Sport je predstavljao izvrsnost i vještinu na mnoge načine te na različitim područjima kao što su fizička, kognitivna i duhovna područja.

Odnos između sporta i rata bio je usko povezan. Povremeno su aktivnosti znale biti brutalne, kao na primjer u vikinškoj igri „knattleik“ – kontaktna igra s loptom, u kojoj je razina tolerancije na nasilje morala biti vrlo visoka.

2.2. Skijanje

Jasno je da je skijanje bila norveška tradicija od prvih pronalazaka ostataka skijaških plemena iz ranog kamenog doba oko 3000 g. pr.Kr. Od tada pa sve do sada je to postao način života zimi. Godine 1555. pisao je švedski svećenik, Olav Magnus, o skandinavskim ljudima koji su hodali s daskama na nogama obavijenim kožom sa svih strana. Takve daske zvale su se „skridfinder“ i koristile su se za lov, vođenje ratova, natjecanja i obiteljske izlete (Aas, 2013).

Početak 1700-te Norveška je imala vojne trupe opremljene skijama, jer su skije davale brzinu kretanja zimi. Tereni su se koristili kao arena za trening i natjecanja u skijaškom trčanju. Također su se natjecali u teškoj disciplini „brzi biatlon“ u šumama i na brdima, te u nordijskom skijanju po ravninama. (Aas, 2013).

2.3. Početak modernog sporta u Norveškoj

Prva centralna norveška sportska organizacija osnovana je 1861. godine, a zvala se Središnja Udruga za širenje tjelesne i zdravstvene kulture i upotrebe oružja. Temeljila se na novo zasnovanim streljačkim klubom s vojnom pozadinom te je imala jasnu novo-orijentiranu ideologiju sporta s jačanjem Norveške Obrane kao glavnim ciljem. Velika važnost se pridavala aktivnostima kao što su skijaško trčanje i gimnastika te ostale aktivnosti koje jačale sportaševo tijelo. Skijaška natjecanja u vojsci bila su održavana već u 1760-ima, dok je prva civilna skijaška utrka održana u gradu Tromsø 1843. godine, te je prvi norveški (i svjetski) skijaški klub bio Trysil skytte og skiløberforening. (Thornsæs, 2013).

Početak 1800-ih godina postojala je razlika između sporta i gimnastike. Dok je tjelesno vježbanje u sportu bilo sredstvo za postizanje mjerljivih rezultata, u gimnastici su to bile sistematske vježbe za osnaživanje tijela vježbača zbog zdravstvenih razloga. Razlika je nestala razvijanjem natjecateljskog aspekta ritmičke i sportske gimnastike, ali gimnastički izvorni ciljevi su i dalje bili vođeni pokretom i tjelesnom i zdravstvenom kulturom u školama. (Bryhn, 2012).

Prvi klizački klubovi osnovani su 1860-ih godina kao svestrani sport. Godine 1890. osnovan je Norveški gimnastički savez. Također, 1890-ih godina engleski sportski pokret dobio je uporište s novim pogledom na sport gdje je bavljenje sportom bio cilj za sebe. Polagala se važnost na specijaliziranost i mjerljive uspjehe, te na nove sportove kao što su nogomet, tenis i biciklizam. (Thornsæs, 2013).

Radnički pokret bio je iznimno važan za širenje sporta široj masi ljudi. Oko 1910. godine dogodilo se vidljivo poboljšanje za radnike po pitanju radnog vremena i plaće. Tada je sve više ljudi imalo slobodnog vremena, a ne samo buržoazija i srednja klasa. Sport je zanimao sve širu populaciju, a ne samo one koji su imali vrijeme i sredstva za njega (Aas, 2013). Godine 1917. je osnovan Riksforbundet i postao sportska stvarnost, te

1919. godine reorganizirao i postao Norveška Nacionalna Udruga za sport (Thornsæs, 2013). Zbog radikalizacije radničke klase 1920-tih godina radnici su naišli na zatvaranje vrata tada osnovanih sportskih organizacija, te su bili prisiljeni osnovati novu sportsku udrugu za radnički sindikat. (Aas, 2013).

Kao posljedica političkih i socijalnih odnosa u međuratnom razdoblju osnovana je Radnička sportska udruga 1924. godine koja je konkurirala Nacionalnoj udruzi za sport. Udruga je imala nove poglede na sport koji su trebali širiti političke ideje te je kritizirala stroga amaterska pravila, jer su smatrali da favoriziraju grupe ljudi veće ekonomske moći naspram radničke klase. Nacionalna udruga za sport, sportski savezi te pristalice specijalizacije imali su sve veći utjecaj, međutim postojao je i dalje jedan otpor, jedan od primjera je skijanje. Uvođenje zimskih olimpijskih igara 1924. godine nije imalo veliku podršku u Norveškoj (Thornsæs, 2013).

Početak 1930-tih godina bio je smanjen politički aspekt sporta u Radničkoj sportskoj udruzi i bila je istaknuta ideja o sportu u okviru zdravlja ljudi i masovnom sportu. Za masovni sport javio se interes i u Nacionalnoj udruzi za sport 1929. godine (Thornsæs, 2013). Nakon dugog procesa u kojemu ove dvije udruge nisu komunicirale jedna s drugom, 1936. godine došlo je do pomirbe. To je značilo da su udruge mogle surađivati jedna s drugom, te da je Radnička sportska udruga dobila potporu države i bila priznata kao jednako vrijedna uloga u sportu (Aas, 2013).

Nakon rata 1946. godine službeno je osnovan Norveški sportski savez (NIF). Rolf Hofmo (jedan od osnivača Radničke sportske udruge) se zalagao za ideale kao što su masovni sport i sport radi zdravlja ljudi, dok je Arthur Ruud predstavnik NIF-a i ostalih saveza (1948. – 1961.) zalagao se za natjecateljski sport (Thornsæs, 2013).

Od 1965. – 1985. godine učeterostručio se broj članova Norveškog Sportskog Saveza (NIF) sa 460000 na 1,6 milijuna. Interes za sportom bio je sve veći među djecom, čemu bi mogao i pridonijeti rastući broj rođene djece nakon rata (babyboom), te se također sve više žena počelo baviti sportom. Dogodilo se mnogo promjena u društvu koje su doprinjele razvoju mogućnosti bavljenja sportom (Aas, 2013).

Promjene su se nastavile. Sport je u sve većem postotku postao dio javne politike te je postavljen kao važan resurs norveškog društva. Godine 1992. došla je prva vijest iz parlamenta – pokret i zabava za narod - koje je dalje vodio prema mantri „sport za sve“ koja je postala državna vizija i cilj. To je značilo da su svi morali imati pravo za bavljenje

sportom prema svojim interesima, potrebama i uvjetima. Osam godina kasnije, 2000. godine, mantra „sport za sve“ promijenila je naziv u „sport i tjelesna aktivnost za sve“. (Ass, 2013).

Danas je sport najveći pokret u Norveškoj te najveća norveška sportska organizacija Norveški sportski savez ima 54 podsaveza i oko 2,2 milijuna članova. Godine 1996 .NIF i Norveški Olimpijski Odbor spojili su se u jednu organizaciju (www.nif.no, 2016).

3. USTROJ NORVEŠKOG SPORTA

U Norveškoj je naglašena uloga države u sportu, ali ne može biti razmatrana bez sagledavanja tradicionalnog volonterskog utjecaja. Od rođenja modernog sporta u Norveškoj pa sve do danas volonterski rad drži dominantnu poziciju u nacionalnom ustroju sporta (Bergsgard i sur., 2007).

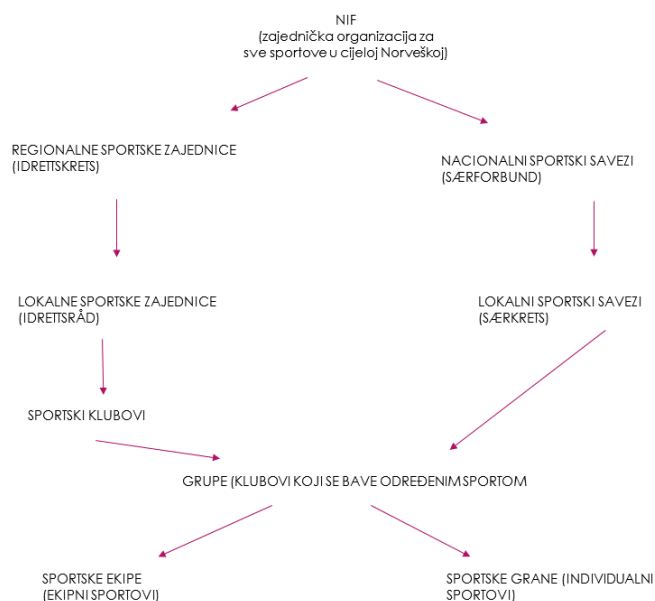
Dakle, norveški sport je tradicionalno neprofitno organiziran, te samo neprofitne organizacije mogu pristupiti Norveškom Sportskom savezu (NIF). Prema tome su komercijalni oblici sporta isključeni. Istovremeno gradi se klasično norveško sportsko područje po piramidalnom sistemu kao relativno samostalnom jedinstvu, nazvanom federacije, koje su zajedno okupljene pod Norveškim sportskim savezom i Olimpijskim odborom (NIF) kao nacionalni kišobran, te tako imaju monopol glede reguliranja i organiziranja sportskih aktivnosti. (Enjorals, 2004).

3.1. Institucionalni okvir

Sukobi interesa između države i Norveške sportskog saveza (NIF) odražava dvosmislenost koja karakterizira organizacijsku strukturu sporta. S jedne strane na NIF se može gledati kao na privatnu vladavinu sporta, dok s druge strane je interesna organizacija koja predstavlja sport u korporativnom sustavu koja je ovisna o državnom financiranju (Enjorals, 2004).

Prema zakonu o Norveškom Sportskom Savezu i Olimpijskom i Paraolimpijskom Odboru (2015), Norveški sportski savez (NIF) i Olimpijski i Paraolimpijski Odbor su zajednička organizacija za sport u Norveškoj. NIF se podrazumijeva kao najviša sportska vlast u Norveškoj, koja se smatra dobrovoljnom, politički neutralnom i nezavisnom organizacijom. U pitanjima koja se tiču priprema i sudjelovanja na Olimpijskim Igrama ulogu preuzima Olimpijski odbor, dok u pitanjima glede priprema i sudjelovanja na Paraolimpijskim Igrama ulogu preuzima Paraolimpijski odbor.

Slika 1. organizacijski okvir sporta u Norveškoj

(Prilagođeno prema izvoru: www.nif.no)

Na slici br. 1 vidimo strukturu ustoja norveškog sporta. Ustroj norveškog sporta ima dvodjelnu strukturu. NIF kao krovnu organizaciju sporta u Norveškoj te se dijeli na (s desne strane) Nacionalne sportske saveze te na Lokalne sportske saveze. Na lijevoj strani NIF se dijeli na Regionalne sportske zajednice te na Lokalne sportske zajednice i sportske klubove. Obje strane spajaju se u grupe koje označavaju sportske klubove koji se natječu u određenim sportovima. Grupe, odnosno klubovi se dijele na sportske ekipe, odnosno ekipne sportove i na sportske grane, odnosno individualne sportove.

3.2. Norveški sportski savez (NIF)

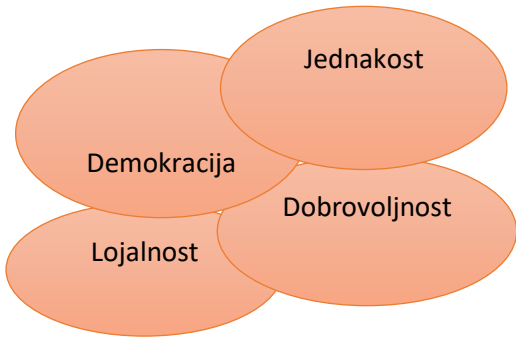
Norveški sportski savez je krovna organizacija u sportu u Norveškoj kojoj također pripada i Olimpijski i Paraolimpijski odbor.

Norveški Sportski Savez osnovan je 15. ožujka 1861. godine te ima sjedište u Sportskoj Kući u Ullevål Areni u Oslu.

Norveški sportski savez je neprofitna organizacija i sve organizacije koje ulaze u NIF moraju biti istog karaktera.

Prema Zakonu o Norveškom sportskom savezu i Olimpijskom i Paraolimpijskom odboru (2015.) kao glavni cilj predstavlja mogućnost bavljenja sportom svih ljudi prema svojim interesima i potrebama bez da su izloženi bilo kakvoj vrsti nepravde ili diskriminacije. Organizacija mora imati pozitivne vrijednosti prema individualcima i društvu te na taj način jačati svoju poziciju u pokretu ljudi i primjeru u društvu. Rad organizacije je u znaku dobrovoljnosti, demokracije, lojalnosti i jednakosti, te se sve sportske aktivnosti grade na vrijednostima kao što su sportska radost, zajedništvo, zdravlje i poštenje. To jasno pokazuje tablica br. 1 gdje su na lijevoj strani, plavo obojanoj, prikazane vrijednosti sportske aktivnosti, te na desnoj strani, ružičasto obojanoj, vrijednosti organizacije.

Tablica 1. vrijednosti sportske aktivnosti i vrijednosti organizacije

VRIJEDNOSTI SPOTRSKE AKTIVNOSTI	VRIJEDNOSTI ORGANIZACIJE
	

(Izvor, prilagođeno prema: www.idretsforbundet.no)

Prema NIF-ovom dokumentu sportske politike 2015.-2019 (2015.) glavna vizija organizacije je „sportska radost za sve“. „sportska radost za sve“ je ambicija koja se traži i mora biti najvažnija pokretačka snaga za sve sudionike.

NIF se sastoji od 54 sportskih saveza, 19 Regionalnih sportskih zajednica, 366 Lokalnih sportskih zajednica te cca.12000 sportskih klubova što sve zajedno broji više od 2,2 milijuna članova, kako stoji na službenoj stranici Norveškog sportskog saveza (www.nif.no, 2016).

3.2.1. Nacionalni sportski savezi (SÆRFORBUND)

Prema Enjoralsu (2004) sportski savezi su najviša stručna vlast u sportskom području s izuzetkom pitanja koja su zajednička za više sportskih grana i međunarodno zastupanje. Sportski savezi su odgovorni za vrhunski sport, svaki u svom sportu, u suradnji s Olimpijskim odborom. Prema zakonu o Norveškom sportskom savezu i Olimpijskom i Paraolimpijskom odboru (2015) svaki sport je zastupljen jednim sportskim savezom, dok više sportova može biti u jednom multi- sportskom savezu. Sportski savez sastoji se od više sportskih ekipa (klubova) koje su zabilježene u Norveškom sportskom savezu i Nacionalnim sportskim savezima.

Glavne zadaće Nacionalnih sportskih saveza su:

- razvoj i pravo bavljenja tjelesnom aktivnosti na svim razinama, ciljnim skupinama i dobi u svakom pojedinom sportu,
- planiranje i provođenje edukacije trenera u svom sportu, te sudaca i podrške u suradnji sa Sportskom Udrugom za Obrazovanje,
- pravo na sudjelovanje na sportskim natjecanjima u državi i izvan nje,
- međunarodni rad i predstavljanje. (Enjorals, 2004).

3.2.2. Lokalni sportski savezi (SÆRKRETS)

Prema Zakonu o Norveškom sportskom savezu i Olimpijskom i Paraolimpijskom odboru (2015), Lokalni sportski savezi, odnosno regije, se stvaraju, spajaju te ukidaju putem Nacionalnih sportskih saveza. Sportski savezi ih mogu stvori kada postoji najmanje pet sportskih ekipa određenog sporta. Granice Lokalnih sportskih saveza određuje Nacionalni sportski savez, te također može odrediti natjecateljska područja. Pod regijom se misli spojeni Lokalni sportski savezi, te Lokalni sportski savezi koji obuhvaćaju geografska područja veća od jedne županije.

Glavna zadaća Lokalnih sportskih saveza, odnosno regija, je rad na razvijanju sporta unutar regija. Također jedna od zadaća je promicanje suradnje među sportskim ekipama. Na taj način će se povećati povezanost što se tiče svih sportskih pitanja unutar regije. Nacionalni sportski savezi rade pod svojim zakonskim statutom od strane Sportske

uprave za sve svoje regije, što znači da su svi zakoni za Lokalne sportske saveze, odnosno regije odobreni od Sportske uprave i Nacionalnih sportskih saveza.

3.2.3. Regionalne sportske zajednice (IDRETTSKRETS)

Prema Zakonu o Norveškom sportskom savezu i Olimpijskom i Paraolimpijskom odboru (2015.) Regionalne sportske zajednice su zajednički sportski organ za svoje geografsko područje, te je Vijeće za regionalne sportske zajednice najviša vlast. Sve sportske ekipe koje su u nadležnom području, a zabilježeni u Norveškom sportskom savezu su član Regionalnih sportskih zajednica.

Glavne zadaće Regionalnih sportskih zajednica su:

- 1) Regionalne sportske zajednice moraju raditi sa:
 - a) zakonskim odgovornostima i pitanjima od zajedničkog interesa za sport,
 - b) područjima sportske politike, posebno s županijskim organima i općinama za jačanje uloge sporta i poboljšanje okvira sportskih ekipa,
 - c) uslugama i podrškom prema Lokalnim sportskim zajednicama, Regionalnim sportskim zajednicama i sportskim klubovima za jačanje aktivnosti, stručnosti i razvojnih objekata,
 - d) informacijskom stvarnosti stvaranja sportske vrijednosti,
- 2) Regionalne sportske zajednice moraju raditi na razvoju povoljnih okvirnih uvjeta za raznoliku sportsku ponudu neovisno o organizaciji Nacionalnih sportskih saveza.
- 3) Regionalne sportske zajednice su odgovorne za formiranje Lokalnih sportskih zajednica u općinama.

Regionalne sportske zajednice su hibridne organizacije u smislu da djelomično predstavljaju, djelomično služe sportu i djelomično su odgovorne za provedbu, financiranje i upravljanje projektima koje provodi središnji Norveški sportski savez (NIF) i županijske općine. No problem s ovakvim tipom organizacija je što je teško znati tko što plaća te mogu nastati konflikti kod pitanja oko odgovornosti kod različitih zadataka i radnji.

Regionalni sportski savezi su pod vodstvom i dužnosti uprave koja je regijina najviša vlast te ona mora:

- a) provoditi ukupne organizacijske odluke i odredbe,
- b) odrediti proračun te raspodijeliti sredstva koja su na raspolaganju,
- c) osigurati da se koriste sredstva regija na razborit način u skladu s odlukama koje su donešene u parlamentu ili organizacijskim organima. Uprava mora osigurati da sportske regije imaju zadovoljavajuću organizaciju računovodstvenih i proračunskih funkcija te imati dobro financijsko upravljanje,
- d) po potrebi imenovati komisije odnosno svjetništvo te pripremiti upute i mandat za njih,
- e) priznati novu ekipu u Norveški sportski savez (NIF) te odobriti ime istoj.

3.2.4. Lokalne sportske zajednice (IDRETTSRÅD)

Prema Zakonu o Norveškom sportskom savezu i Oplimpijskom i Paraolimpijskom odboru (2015.) u svakoj općini u kojoj postoje više od tri sportske ekipe mora postojati lokalna sportska zajednica za sportske ekipe koje su članovi Norveškog sportskog saveza. Regionalne sportske zajednice su odgovorne za formiranje lokalnih sportskih zajednica u općinama. Sve sportske ekipe nadležnog područja koja su zabilježena u Norveškom sportskom savezu su članovi lokalne sportske zajednice. Jedna sportska ekipa može biti član samo jedne lokalne sportske zajednice.

Glavne zadaće lokalne sportske zajednice su:

- 1) lokalna sportska zajednica mora osigurati najbolje moguće uvjete za sport u općini. Lokalna sportska zajednica mora biti arena za suradnju između sportskih ekipa, sportskih ekipa i općinskih vlasti te između ekipa i sportskih regija,
- 2) lokalna sportska zajednica mora jačati ulogu sporta i uvjete u lokalnom društvu. Lokalna sportska zajednica mora odrediti prioritete u ime sportskih ekipa, dokumentirati i isticati opseg lokalnog sporta i razvijati program lokalne sportske politike. Također lokalna sportska zajednica mora biti mjesto susreta i križanja javnog i volonterskog rada,

- 3) lokalna sportska zajednica mora politički i organizacijski izvršavati poslove prvenstveno na lokalnoj razini,
- 4) Sva pitanja koja su zajedničkog sportskog interesa šalju se općinama preko lokalnih sportskih zajednica.

Lokalne sportske zajednice nude savjete te su suradnički partneri kada se radi o lokalnim pitanjima i lokalnim sportskim aranžmanima. Uz to su i lokalna sredstva za aktivnosti i podrška općine.

3.3. Olimpijski i Paraolimpijski odbor

Norveški sportski savez i Olimpijski i Paraolimpijski odbor (NIF) imaju izvršnu sportsko političku odgovornost za sav sport u Norveškoj. Olympiatoppen je jedan odjel u NIF-u te mu je dana odgovornost i potrebna vlast za razvoj vrhunskog sporta te ukupna odgovornost za rezultate u vrhunskom sportu u Norveškoj.

Olympiatoppen organizacija je osnovana za poboljšanje uvjeta za razvoj vrhunskog sporta u Norveškoj. To točnije uključuje:

- a) stipendiranje svih talentiranih sportaša u svim olimpijskim sportovima
- b) pružanje medicinske pomoći svim reprezentacijama
- c) rukovođenje dobro opremljenog nacionalnog trening centra
- d) nuđenje profesionalnih kompetencija u različitim oblicima podrške koje su bitne za sportaševu izvedbu (npr. Stručnjaci za trening, fiziolozi, sportski psiholozi, nutricionisti, fizioterapeuti, maseri itd.)

Vizija Olympiatoppena je da zajedno sa sportašima i njihovom podrškom teže prema stalnom razvoju i postignućima. To je rad u procesu gdje najbolje danas uvijek može biti bolje u budućnosti.

Kultura vrhunskog sporta temelji se na osnovnim sportskim vrijednostima i značenju istih za svakog pojedinog sportaša i ekipu. Jednako toliko pažnje na vrijednosti polaže i Olympiatoppen za svoje zaposlene i svoj rad:

- a) radost kroz izvrsnost
- b) zajedništvo kroz zajednički razvoj
- c) zdravlje kroz holistički život
- d) iskrenost kroz jasan stav

(www.olympiatoppen.no , 2013.)

Cilj Olympiatoppena je razvijati najbolje sportaše u Norveškoj kako bi bili najbolji na svijetu, i to na način da:

- a) koristi i pruža najbolje od najboljeg u norveškom i međunarodnom vrhunskom sportu
- b) ima mjerljive zahtjeve, posljedice i vrijednosti u vrhunskom sportu i
- c) radi prema kontinuiranosti, kvaliteti i kreativnosti.

(www.olympiatoppen.no)

Prema dokumentu sportske politike (2013) postavljen je cilj : „Jačati vrhunski sport.“ Od velikog je značaja za Norvešku imati vrhunski sport koji stvara velike doživljaje za narod, te istoveremeno daje sportskoj mladeži nešto s čime se mogu identificirati. To zahtjeva konstantnu obnovu, odnosno poboljšanja ako se želi zadržati pozicija Norveške kao vodeće nacije u vrhunskom sportu. Zbog toga mladim talentima se mora osigurati sveobuhvatna ponuda za trening te najbolja kvaliteta treninga na međunarodnoj razini.

Strategija se zasniva na :

- jačanju resursa i stručnosti Olympiatoppena za dobrobit vrhunskog sportskog rada u sportskim savezima
- jačanju baze resursa kroz povećanje marketinških sredstava naglaskom na značaj vrhunskog sporta za društvo kao i jačanje značaja vrijednosti olimpijskih prstenova i paraolimpijskih simbola u Norveškoj
- suradnji Olympiatoppena i sportskih saveza kako bi norveški vrhunski sport bio najbolji po znanju i međusportskoj suradnji

- jačanju rada s implementacijom znanja u sportaše, trenere i voditelje u određenom sportu
- osiguravanju trenera i cjelokupne podrške na visokoj međunarodnoj razini
- osiguravanju mlađim sportaša koji su još u procesu studiranja najbolje uvjete kako bi mogli kombinirati studiranje i vrhunski sport

(www.olympiatoppen.no)

Olympiatoppen se dijeli na regije, te svaka regija ima odgovornost za svoje područje, a zajedno imaju jedinstvenu stručnost koja pridonosi razvoju vrhunskog sporta u Norveškoj.

3.4. Antidoping

Zloupotreba dopinga u zadnje vrijeme je postala sve vidljivija u sportu. Antidoping i moralni rad su prioritetna područja za Norveški sportski savez (NIF) te to vodi k sudjelovanju u međunarodnoj anti-doping organizaciji WADA. Prema službenim stranicama Svjetske anti-doping agencije (2016.) WADA je ustanovljena 1999. godine kao međunarodna neovisna agencija sastavljena i financirana jednako od strane sportskog pokreta i vlada širom svijeta.

Sportski savezi informiraju sportaše te ih testiraju. Mjere informiranja su različite i provode se u suradnji s klubovima ili tečajevima te seminarima za vrhunske sportaše. To se također odnosi i na informiranje trenera te ostatka podrške sportaša. Neki od sportskih saveza određuju posebnog medicinskog stručnjaka koji će biti odgovoran za informiranje sportaša, trenera i cjelokupnog sportskog osoblja. (Enjorals,2006).

Prema službenim stranicama Anti-doping Norge (2016) ADNO je ustanovljena 2003. godine od strane Norveškog sportskog saveza (NIF) i Kulturno – Crkvenog odjela (KKD) kao neovisna agencija, što znači da se anti-doping kontrole organiziraju neovisno o NIF-u i državi. Dakle, cilj agencije ADNO je raditi za čisti sport i „doping-free“ društvo. To čine kroz informiranje i prevenciju, doping kontrolu te kroz aktivnu međunarodnu suradnju. Vizija ove organizacije glasi: „Čisti trening. Iste mogućnosti.“

4. FINANCIRANJE SPORTA U NORVEŠKOJ

Prema Enjoralsu i Seippelu (2001.) važna tema vezana za sportsku ekonomiju je pitanje komercijalizacije. Komercijalizacija sporta je ponajprije povezana s vrhunskim sportom i rastom ponude treninga. Unutar vrhunskog sporta su ekipni sportovi kao što su nogomet, rukomet i hokej na ledu, međutim tu su i pojedini individualni sportovi (atletika i skijanje) koji su najviše komercijalizirani. Što se tiče rekreativnog sporta, u zadnjih deset godina najviši je porast komercijalizacije fitness centara. Pitanje se postavlja jesu li samo komercijalizirani vrhunski sport i fitness centri ili je ovaj porast prepoznat i u rekreativnom organiziranom sportu. Mnogi su u strahu zbog komercijalizacije sporta te što će ona učiniti društvu, jer sport kroz volonterske sportske klubove ima vrlo važnu ulogu u društvu. Mnogi će reći da sudjelovanje u organiziranom sportu, pogotovo volonterskom, stvaraju višestruke vrijednosti, kao što su pozitivni društveni odnosi u smislu stvaranja zajedništva i prijateljstva, te razvoja poštenja i samopouzdanja, što je teže naći u fitness centrima. Također sudjelovanjem u organiziranom sportu čovjek može skupiti dosta znanja, što ne samo da će njemu pomoći u osobnom razvoju, nego također u razvoju sportskih klubova.

Prema Norveškom Ministarstvu Financija (2016.) Norveški sportski savez je glavni pratner državne vlade glede organiziranog sporta. Glavni ciljevi ove suradnje s Norveškim nacionalnim sportskim savezom su:

- pomoći održati i razviti Norveški sportski savez kao neprofitnu organizaciju,
- doprinijeti održavanju i razvitku širokog kruga aktivnosti kroz organizirani sport,
- pomoći održati i osigurati da Norveški sportski savez bude otvorena i uključujuća organizacija te
- doprinijeti ulozi sportskih klubova kao vrijedan doprinos društvenoj zajednici

Drugi ciljevi subvencijskih sredstava namijenjeni su djeci, adolescentima, rekreativnom sportu i vrhunskom sportu.

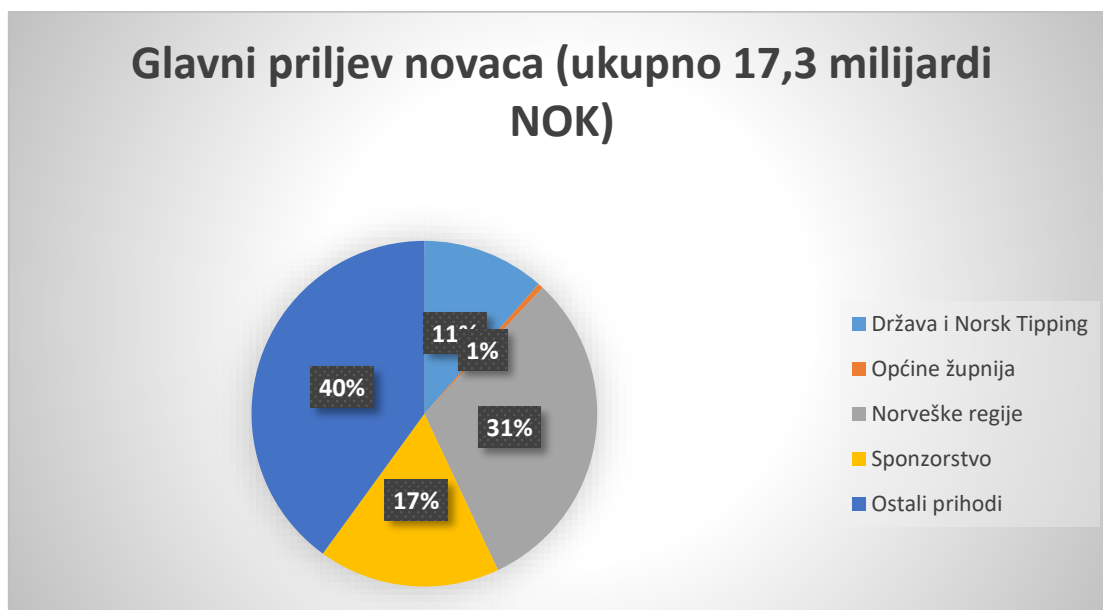
Kroz subvencije za djecu, adolescente i rekreativni sport vlada želi doprinijeti širokom krugu programa za djecu i adolescente.

Razlog vladinog financiranja vrhunskog sporta je uloga koju on igra u stvaranju kulturnog identiteta i velikog interesa javnosti za ovaj fenomen.

4.1. Prihodi norveškoga sporta

Norveški nacionalni sportski savez ima relativno visok stupanj autonomije glede pravila organiziranog sporta i alociranja financija za organizaciju unutar sportskog sektora. Pravila su određena unutar organizacije te usvojena od strane sportskog vijeća. Financiranje dolazi većinom u obliku vladinih subvencija koje je pod administracijom norveškog nacionalnog sportskog saveza bez vladine intervencije.

Slika 2. izvori financiranja norveškog sporta

(izvor: <http://www.slideshare.net/Idrettsforbundet/jorodd-asphjell-anleggskonferanse>)

Kako vidimo na slici broj 2, izvore prihoda u norveškom sportu možemo svrstati u pet skupina:

- država i igre na sreću – 11%
- općine županija – 1%
- općine u Norveškoj (ulaganja, poslovanje i stipendije) – 31%
- sponzirstva – 17%

- ostali prihodi – 40%

Ukupni prihodi u norveškom sportu iznose oko 17,3 milijardi norveških kruna, što je otprilike jednako toliko hrvatskih kuna, prema izvorima iz 2012. godine.

(<http://www.slideshare.net/Idrettsforbundet/jorodd-asphjell-anleggskonferanse>)

4.1.1. Država, županije i igre na sreću

Prema Enjoralsu (2004) sredstva za provedbu državne politike dolazi iz igara na sreću. Sredstva iz igara na sreću koriste se za podršku Norveškog sportskog saveza te za održavanje i gradnju sportskih objekata. Sredstva koja se koriste za sportske objekte su u administraciji odjela koji obrađuju zamolbe iz županijskih općina. Sredstva za organizacije idu preko Norveškog sportskog saveza koji ima veliku slobodu u raspodjeli istih svojim podorganizacijama. Godišnje se prenese značajan dio sredstava igara na sreću norveškom nacionalnom sportskom savezu koji iznosi oko 290 milijuna norveških kruna, što je otprilike jednako toliko hrvatskih kuna.

Pored financiranja sportskih objekata, godišnji transfer sredstava igara na sreću Norveškom nacionalnom sportskom savezu je glavni instrument sportske politike. Javna sredstva korištena od strane Norveškog sportskog saveza i raspodjela tih sredstava norveškom sportu strateški je važna za državnu sportsku politiku.

Prema NIF-ovom dokumentu o sportskoj politici 2011- 2015 (2010.), norveški sport bi trebao raditi prema tome da održi čvrsto i dugotrajno ekonomsko financiranje organizacija i sporskih aktivnosti tako da:

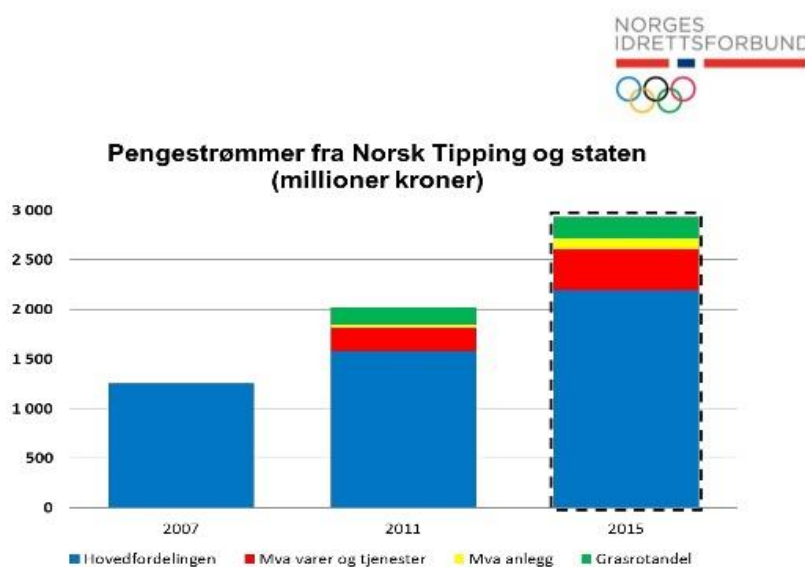
- osiguraju transfer novca od države kroz igre na sreću koji iznosi oko 2,5 milijardi norveških kruna godišnje,
- radi na promjeni udjela sredstava igara na sreću za sport sa 45,5% na barem 64%,
- osiguraju da se povećaju financijska sredstva od županija i njihovih općina.

Ono što karakterizira sportske klubove je to da javni financijski prihodi iznose tek oko 12% sveukupnog klupskog prihoda. Općine se pokazuju kao najvažniji sudionik javnog financiranja za sport. Prosječno izdvajanje općina za sportske prihode iznosi oko 31% ukupnih prihoda za sportske klubove.

Najvažniji izvori financiranja sporta od strane državne politike su:

- udio prihoda iz Norsk Tippinga za sportske aktivnosti (igre na sreću),
- programi porezskih naknada za neprofitne organizacije(državni proračun),
- programi poreznih naknada za izgradnju sportskih objekata (državni proračun).

Slika 3. financiranje norveškog sporta iz Norsk Tippinga

11 prosent årlig vekst i perioden 2007 - 2015

Legenda:

- Plavo – glavni prihod
- Crveno – prihodi za robu i usluge
- Žuto – prihodi za sportske objekte
- Zeleno – udio igrača igara na sreću

(izvor: <http://www.slideshare.net/Idrettsforbundet/jorodd-asphjell-anleggskonferanse>)

Na slici 3. vidimo porast prihoda od Norsk Tippinga svake četiri godine. Plavo obojano označava glavni prihod, crveno prihode za robu i usluge, žuto prihode za sportske objekte, te zeleno . graf prikazuje porast prihoda godišnje od 11% u periodu od 2007-2015 godine.

Norsk Tipping, tvrtka igara na sreću u javnom vlasništvu, osnovana je 1948. godine te je od tada bila glavni izvor financiranja sporta u Norveškoj. Višak koji ova tvrtka ima od početka je bio namjenjen društvenim ciljevima, kao što su istraživanja sporta te kasnije i kulture. Pitanje raspodjele sredstava među različitim ciljevima bilo je , od osnutka tvrtke, konfliktan problem organiziranog sporta. Nakon 1998. godine kada je sport prestao biti financiran od strane državnog proračuna, promijenio se i princip distribucije te je Norsk Tipping posta jedini način za odjel sportske politike, i indirektno Norveškog sportskog saveza, te je povećao resurse te javna financijska sredstva prebacio za sportske aktivnosti.

4.1.2. Sponzorstva

Prema Lolandu (2007) ekonomski resursi iz privatnog gospodarstva i ostalih društvenih institucija iznosi oko 17% ukupnih sportskih prihoda. Sponzorsko tržište u Norveškoj iznosi oko 500 milijuna norveških kruna. Jedan oblik sponzorstva u sportu odnosi se na ekonomsku podršku sportskih organizacija ili aktivnosti od strane vanjske institucije. Cilj je da obe strane imaju koristi od sponzorstva.

U Norveškoj veliki sudionici ekonomske podrške iz privatnog gospodarstva su SAS Braathens, Telenor, Adidas sport, te ostali veći sportski brandovi. Oni se žele profilirati kroz sportske pozitivne vrijednosti, kao što su disciplina, prezentacija te pobjednički mentalitet. Kada svjetske zvijezde nose logo kompanija na prsima na

natjecanjima, kompanije signaliziraju da i oni stoje iza istih vrijednosti. Također kompanije koriste sponzorstvo za izgradnju timskog duha i pozitivnih stavova unutar poduzeća.

Slika 4.

(izvor: <http://www.p4.no/vinn-drakten-til-handballjentene/artikkel/641767/>)

Na slici 4. možemo vidjeti primjer sponzorstva kod norveške ženske rukometne reprezentacije. Njihov glavni sponzor je Gjensidige (osiguravajuće društvo), koji su bili njihov sponzor zadnjih 20 godina kroz sve uspone i padove, kako tvrde na službenim stranicama Gjensidige. (www.gjensidige.no)

Drugi način sponzorstva na lokalnoj razini sporta je u manjem znaku poslovanja. Lokalna poduzeća novčano podržavaju klubove za koje „izgaraju“, odnosno vole, te gledaju na to kao predstavništvo zajedništva kojem pripadaju. Poduzeća ne podržavaju klubove ekonomski radi marketinga, nego imaju idealizirajuće motive. Postoje mnogi paketi sponzorstava, gdje najmanji košta oko 10000 norveških kruna, te im to ne daje direktnu reklamu ili snažno profiliranje, ali daje sponzorima inspiraciju i osjećaj zajedništva s klubom (Loland, 2007).

4.1.3. Ostali prihodi

Ostali prihodi u norveškom sportu iznose 40% ukupnog prihoda. Ti prihodi se odnose na:

- volonterski rad,
- članstva u sportskim klubovima,
- iznajmljivanje sportskih objekata,
- sportske događaje.

Središnji ured za statistiku nam govori kako stanovništvo u Kraljevini Norveškoj u dobi od 16 do 24 godine godišnje troše oko 6000 norveških kruna na sport i potrebe za trening, što odgovara otprilike 2000 norveških kruna po stanovniku godišnje. Oko 40000 zaposlenih u Norveškoj na neki način su povezani sa sportom ili nekom vrstom treninga (Enjorals, Seippel, 2001).

4.2. Rashodi norveškoga sporta

Prema Enjoralsu i Seippelu (2001) prosječno sportski klub ima ukupne rashode od 391 425 norveških kruna.

Rashodi su grupirani u pet skupina, a to su:

- rashodi vezani za sportske aktivnosti,
- rashodi vezani za administrativne poslove,
- rashodi vezani za natjecanja,
- rashodi vezani za sportske objekte,
- rashodi vezani za aktivnosti koje donose prihod.

U tablici 2 vidjet ćemo rashode prema tipu rashoda i postotak ukupnih rashoda.

Tablica 2. rashodi prema tipu rashoda i postotak ukupnih rashoda.

	Udio ukupnog postotka rashoda	Postotako koji koriste 10% ili manje
Sportske aktivnosti	28,2	20
Natjecanja	7,6	72
Administracija	17,3	60,3
Sportski objekti	28,4	29,1
Aktivnosti koje donose prihod	11,8	67,9

(izvor:

https://brage.bibsys.no/xmlui/bitstream/handle/11250/177643/R_2001_4%20.pdf?sequence=3&isAllowed=y)

Dakle, rashodi vezani za sportske aktivnosti isnosi 28,2% ukupnih prihoda, te 41,2% sportskih klubova koriste više od 40% ukupnih prihoda na sportske aktivnosti.

Administrativni rashodi iznose manje od 10% ukupnih rashoda za 60,3% sportskih klubova.

Rashodi za sporske objekte i aktivnosti iznose najvažniji postotak ukupnih prihoda i prosječno iznosi oko 56,6%, dok rashodi vezani za administraciju, natjecanja i aktivnosti koje donose prihod za većinu sportskih klubova ne iznosi više od 10% ukupnih rashoda (Enjorals, Seippel 2001).

5. STRUČNI KADAR U NORVEŠKOM SPORTU

Prema zakonu o Norveškom sportskom savezu i Olimpijskom i Paraolimpijskom odboru (2016) postoji odredba koja ograničava prihvatljivost osoba koje mogu biti zaposlene u sportskim organizacijama (sportskim klubovima, sportskim društvim, sportskim tijelima i slično).

U sportu postoji bitna razlika između zaposlenika i predstavnika. Norveški nacionalni sportski savez je organizacija bazirana na članstvu, te je pozicija, odnosno funkcija predstavnika fundamentalna za njegovo članstvo i demokracijski izbor. Funkcija zaposlenika zasniva se ugovorom o radu između kandidata i organizacijskih jedinica.

Odredba za kvalifikaciju zaposlenih ne odnosi se na sve položaje ili dužnosti. Naime, ona se odnosi na:

- dužnosti uprave, vijeća, izbora te predstavničkih dužnosti,
- odabrane počasne ili imenovane dužnosnike,
- predstavnike na godišnjim sastancima i sastancima voditelja u odgovarajućim organizacijskim jedinicama te predstavnike na ostalim sastancima u odgovarajućim organizacijskim jedinicama.

Odredbe se donose isključivo na godišnjim sastancima.

U skladu sa statutom Norveškog nacionalnog saveza, koncept zapošljavanja treba tumačiti jednako kao i uobičajeni zakon i praksa. To za posljedicu ima da su mnogi ljudi bili smatrani zaposlenicima iako međutim nisu bili kvalificirani. No, može se tražiti izuzeće za određene ljude, što znači da postoje iznimke.

Zaposlenikom se smatra svatko tko izvršava rad u svojoj struci. To znači da je, kao prvo, rad te osobe podređen tuđem vodstvu i kontroli, a kao drugo da prima fiksnu i redovitu plaću. Osoba koja je angažirana kao glavni direktor, trener ili računovođa u sportskom klubu je, jasno, zaposlenik.

Sljedeći čimbenici upućuju na to da je osoba zaposlenik:

- osoba ima obvezu koristiti svoju radnu stručnost za organizaciju, ne smije koristiti suradnike o svom trošku ili povjeravati svoj rad nekome drugome,
- osoba je obvezna biti podležna organizacijinom vodstvu i kontroli,
- organizacija osigurava zaposleniku radni prostor, strojeve, opremu, radni materijal te ostala pomoćna sredstva koja budu potrebna za rad
- rizik poslovanja preuzima organizacija,
- osoba će dobiti naknadu za svoj rad u obliku plaće,
- povezani odnos između obje strane ima prilično stabilan karakter te je opoziv s određenim rokovima,
- rad je uglavnom za jednog poslodavca (organizacija, sportski klub, sportsko društvo, tvrtka i slično) (Norveški zakon o sportu, 2016).

Prema Norveškom zakonu o sportu (2016) čak i ako osoba nije kvalificirana, svejedno može biti zaposlenik ako odredba nije primjenjena. To se događa u tri slučaja, te oni ne moraju tražiti zahtjev za izuzeće:

- osoba koja je trener samo nekoliko sati tjedno te nema to kao glavno zanimanje. Kao na primjer, to može biti osoba koja još studira ili ima posao s punim radnim vremenom uz trenerski posao,
- sportaš/igrač koji ima ugovor i članstvo sa sportskim klubom
- predstavnik zaposlenika

No ako osoba nije kvalificirana, ona ne može biti izabrana za vodstvo u upravi, vijeću i odborima u organizacijama u kojima je zaposlenik, niti može birati odgovarajuće dužnosti u organizaciji.

5.1. Neprofitni (volonterski) rad

S obzirom na to da je norveški sport sastavljen od brojnih neprofitnih organizacija i sportskih klubova, na čelu s Norveškim nacionalnim sportskim savezom, jasno je da je u to uključen i neprofitni, odnosno volonterski rad.

U društvu sa stalnim promjenama i nesigurnosti, neprofitne organizacije su stvorile osjećaj pripadnosti. Norveška je vodeća zemlja po volonterskom radu, te više od polovice norveških građana sudjeluje u nekoj vrsti volonterskog rada. To ima veliki značaj za njih same, ali i za društvo. (Ellingstad, 2013)

Tablica 3. udio rada uložen u sportskim klubovima koji je volonterski (postotak)

Udio rada	Udio sportskih klubova
100%	68,4
95-99%	14,1
90-94%	5,9
51-89%	7,8
Do 50%	3,7
ukupno	99,9

(izvor:https://brage.bibsys.no/xmlui/bitstream/handle/11250/177643/R_2001_4%20.pdf?sequence=3&isAllowed=y)

Tablica 3. nam daje uvid u to kakva je situacija u norveškom sportu. U trećini norveških sportskih klubova (68,4%) sav rad se odvija volonterski. U daljnjih 20 posto (14,1% + 5,9%) sportskih klubova 90 posto posla ili više se obavlja volonterski. U oko 4 posto sportskih klubova volonterski rad se obavlja do 50 posto, dok u oko 8 posto sportskih klubova rad na volonterski način obavlja se između 50 i 90 posto. Ti podaci nam pokazuju da približno 90 posto sportskih klubova obavlja svoj rad na volonterski, odnosno neprofitni način (Enjorals, 2004).

Dakle, norveški sport se u suštini susreće sa volonterskim poslom. To ovisi o veličini klubova, broju članova, te obujmu posla. Iako je volonterski rad u norveškim

sportskim klubovima dosta jak, mora se reći da u nekoliko sportskih klubova ima i značajan broj zaposlenog osoblja.

5.2. Plaćeni rad

Postoji sve veći zahtjevi za većom specijalizacijom i profesionalizacijom u neprofitnim organizacijama. Uz to se razvija i sve veća povezanost između javnog i neprofitnog sektora. Javna politika vodi k tome da se neprofitni sektor profesionalizira.

Elitizacija je tip profesionalizacije gdje se regrutira vrhunska kompetencija unutar neprofitnog sektora, kao što su na primjer ekonomisti ili pravnici. Sport tradicionalno privlači sebi sportaše ili roditelje sportaša, ali s rastućim zahtjevima postoji sve veća potreba za specijalizacijom, na primjer za vodeća mjesta u upravi organizacija. (Ellingstad, 2013).

Kada govorimo o profesionalizaciji u sportu, moramo reći što ona zapravo znači. Dakle, imamo profesiju:

- kada je stečeno određeno dugoročno formalno obrazovanje,
- kada su ljudi uglavnom orijentirani na postizanje određenih ciljeva,
- kada zanimanje slijedom društvenih normi ne može biti popunjeno ljudima ukoliko nemaju stečeno određeno formalno obrazovanje za to zanimanje.

Pod zaposlenicima misle se osobe koje imaju ugovor (pismeni ili usmeni) sa sportskim klubom o izvođenju određenih zadataka (trening, administracija i drugo) uz plaću (Enjorals, 2000).

Bernard Enjoras (2000) je ispitaio sportske klubove imaju li oni uopće zaposlenih te odgovor pokazuje na to da oko 24 posto sportskih klubova imaju zaposlenike, odnosno ljude koji su plaćeni za svoj rad.

U tablici će se pokazati približno koji radni zadaci su najčešće plaćeni i koliko sati tjedno se obavljaju.

Tablica 4. plaćeni rad (sati tjedno) u različitim radnim zadacima u norveškim sportskim klubovima

Svakodnevno upravljanje	1,1
Računovodstvo	0,4
Trening	2,1
Sportaši	0,06
Zaštitari, voditelj dvorana	1,2
Podrška	0,05
Drugo	2,1
Ukupno	5,9

(izvor:

https://brage.bibsys.no/xmlui/bitstream/handle/11250/177643/R_2001_4%20.pdf?sequence=3&isAllowed=y)

Tablica 4. pokazuje da skoro 6 sati tjedno po sportskom klubu se koristi za plaćeni rad. Ako se gledaju sportski klubovi u cijelosti vidimo da se za trening, kao i za drugo koristi jednak, odnosno najveći broja sati, 2,1 sati tjedno. Nakon toga slijede zaštitari i voditelji dvorana sa 1,2 sata tjedno te svakodnevno uoravljanje sa 1,1 satom tjedno. Zaštitari se nalaze u vrlo malo klubova iako ukupno se koristi puno vremena za to. U odnosu na neprofitni, odnosno volonterski rad ovdje je važna razlika jer ovdje postoje profesionalni sportaši, kategorija koja nema značajan ekvivalent kada se radi o volonterskom radu.

5.3. Obrazovanje stručnog kadra u norveškom sportu

Obrazovanje stručnog kadra u Norveškom sportu odvija se na višim razinama. Glavna ustanova za obrazovanje sportskog stručnog kadra jest Norveška Visoka Škola za Sport sa sjedištem u glavnom gradu Oslu.

Norveška Visoka Škola za Sport osnovana je 12. kolovoza 1968. godine. Prva diploma podijeljena je 1973. godine. Danas u Norveškoj Visokoj Školi za Sport studira oko 1500 studenata na svim razinama studija (www.nih.no, 2016)

U Norveškoj visokoj školi za sport studenti se mogu obrazovati na više razina. Tako imamo razinu prvostupnika, magistarsku razinu, te doktorsku razinu. Uz to postoje i izvanredni studiji, te razni tečajevi.

Prva godina prvostupničkog studija je za sve ista s bazičnim programom. U toj godini studenti mogu vidjeti koje preduvjete i mogućnosti imaju ljudi za bavljenje sportskim aktivnostima. Uči se o ljudskoj anatomiji, fiziologiji, psihologiji te sportskoj funkciji u društvu. Nakon toga studenti se opredjeljuju za učitelje tjelesnog vježbanja i sportske znanosti (sportske aktivnosti i zdravlje, sportski menadžment, trening i sportska psihologija te sportska biologija). Nakon završenog prvostupničkog studija, studenti imaju mogućnost upisivanja magisterijskog studija gdje se mogu usmjeriti u slijedeće programe: treniranje i psihologija, fizička izvedba, znanost sportske medicine, tjelesno vježbanje i pedagogija te kultura i društvo. Te nakon završenog magisterijskog studija studenti mogu upisati doktorski studij iz sportskih znanosti.

(https://issuu.com/norgesidrettshogskole/docs/nih_studiekatalog_enkeltsider)

6. ZAKLJUČAK

Na temelju ovog diplomskog rada možemo zaključiti nekoliko stvari.

Dakle, ustroj norveškog sporta je piramidalnog oblika sa Norveškim sportskim savezom (NIF) kao krovnom organizacijom, kojoj također pripada i Olimpijski i Paraolimpijski odbor. NIF je najviša sportska vlast koja je dobrovoljna, politički neutralna i nezavisna. NIF se dijeli s jedne strane na Nacionalne i Lokalne sportske saveze, te s druge strane na Regionalne i Lokalne sportske zajednice i Sportske klubove.

Financiranje sporta u Norveškoj najvećim dijelom dolazi iz norveških regija, odnosno županija, koje iznose 31% ukupnog prihoda. Godišnje norveški sport prima oko 17 milijardi norveških kruna (jednako toliko hrvatskih kuna).

Norveški sport je sastavljen od brojnih neprofitnih organizacija i sportskih klubova na čelu s Norveškim nacionalnim savezom. Norveška je vodeća zemlja po volonterskom radu, pa se to jasno odnosi i na sport. Podaci do kojih smo došli u ovom radu govore nam kako približno 90% sportskih klubova obavlja svoj posao na volonterski, odnosno neprofitan način. Naravno i dalje postoji potreba za stručnjacima koji nisu neprofitnog karaktera, kao što su, na primjer, ekonomisti ili pravnici.

Obrazovanje stručnog kadra u norveškom sportu može se postići u glavnoj obrazovnoj ustanovi, a to je Norveška Visoka Škola za Sport sa sjedištem u glavnom gradu Norveške, Oslu.

7. LITERATURA

1. Aas, E.M. (2013). Historien om norsk idrett – fra vikingleik til idrett for alle, Socius. Skinuto s mreže 12. kolovoza 2016. s adresse: <http://socius.sosiologi.org/2013/04/05/historien-om-norsk-idrett-fra-vikingleik-til-aktivitet-for-alle/>
2. Bergsgard, N. A., Houlihan, B., Mangset, P., Nødland, S. I., Rommetvedt, H. (2007). Sport policy: comparative analysis of stability and change. Skinuto s mreže 8. kolovoza 2016. s adresse: <https://books.google.hr/books?id=u7EsBgAAQBAJ&pg=PA76&lpg=PA76&dq=sport+in+norway&source=bl&ots=UaQFyIvyD9&sig=NGswhLR4k3c6eDfbtJPm1tQBQ1g&hl=hr&sa=X&ved=0ahUKEwihzauAr4rOAhUEdCwKHeoOCaA4ChDoAQhmMAg#v=onepage&q=sport%20in%20norway&f=false>
3. Brynn, R., (2012). Idrett. Store norske leksikon. Skinuto s mreže 12. kolovoza 2016. s adresse: <https://snl.no/idrett>
4. Ellingstad, M. (2013). Styringsparadokse i norske flereidrettslag. Er det samsvar mellom ansvaret og rammevilkårene for styringen? (diplomski rad) Oslo: Høgskolen i Oslo og Akershus, Fakultet for samfunnsfag
5. Enjorals, B. (2004). Idrett mellom statlig styring og selvbestemmelse, idrettens bruk av spillemidler. Skinuto s mreže 12. kolovoza 2016. s adresse: https://brage.bibsys.no/xmlui/bitstream/handle/11250/177555/R_2004_7.pdf?sequence=3&isAllowed=y
6. Enjorals, B., Seippel, Ø. (2001). Norske idrettslag 2000: struktur, økonomi og frivillig innsats. Skinuto s mreže 12. kolovoza 2016. s adresse: https://brage.bibsys.no/xmlui/bitstream/handle/11250/177643/R_2001_4%20.pdf?sequence=3&isAllowed=y
7. Finansiering av norsk idrett (2014). skinuto s mreže 15. kolovoza 2016. s adresse: <http://www.slideshare.net/Idrettsforbundet/jorodd-asphjell-anleggskonferanse>
8. Gjensidige (2016). Sponsorvirksomhet. Skinuto s mreže 19. kolovoza 2016. s adresse: <https://www.gjensidige.no/konsern/om-oss/sponsorvirksomhet>

9. Idrettspolitisk dokument (2014). Skinuto s mreže 15. kolovoza 2016. s adrese: https://www.idrettsforbundet.no/globalassets/idrett/idrettsforbundet/om-nif/idrettspolitisk-dokument-2015-2019/57_15_nif_idrettspolitisk-dokument-2015-2019_lr_0909.pdf
10. Loland, S. (2007). Idrett og samfunn: idrett, politikk og økonomi. Skinuto s mreže 12. kolovoza 2016. s adrese: http://web2.gyldendal.no/nyhetsbrev/yfi/hs/docs/Idr-samf_kap13.pdf
11. Milanović, D. (2009). Teorija i metodika treninga. Zagreb: Kineziološki fakultet Sveučilišta u Zagrebu
12. NIH studiekatalog (2016). skinuto s mreže 23. kolovoza 2016. s adrese: https://issuu.com/norgesidrettshogskole/docs/nih_studiekatalog_enkeltsider
13. Norges idrettsforbund og olympiske og paraolympiske komite lov (2015). skinuto s mreže 14. kolovoza 2016. s adrese: <https://lovdata.no/dokument/NIFL/niflov/2015-06-07-1>
14. Norges idrettsforbund og olympiske og paraolympiske komite lov (2016). Veileder valgbarhet for arbeidtakere – hvem, hva, hvordan? Skinuto s mreže 20. kolovoza 2016. s adrese: <https://www.idrettsforbundet.no/contentassets/c063630524034adb9b271e640b0106db/veileder-nifs-lov--2-6.pdf>
15. Norges idrettshøgskole (2016). Om NIH. Skinuto s mreže 23. kolovoza 2016. s adrese: <http://www.nih.no/om-nih/>
16. Olympiatoppen (2013). Målsetning toppidrett. Skinuto s mreže 14. kolovoza 2016. s adrese: http://www.olympiatoppen.no/om_olympiatoppen/organisasjon/strategi/maal_setning_toppidrett/page1077.html
17. Olympiatoppen. (2013). Om olympiatoppen Skinuto s mreže 17. kolovoza 2016. s adrese: http://www.olympiatoppen.no/om_olympiatoppen/page714.html
18. Regjeringen (2016). Tilskudd til Norges idrettsforbund og olympiske og paraolympiske komite (NIF). Skinuto s mreže 17. kolovoza 2016. s adrese: <https://www.regjeringen.no/no/dep/kud/tilskudd/tilskudd-til-idrett1/Tilskudd-til-Norges-idrettsforbund-og-olympiske-og-paralympiske-komite-NIF/id764865/>

19. Sport policy document (2011-2015). Joy of sport – for all. Skinuto s mreže 14. kolovoza 2016. s adrese: <https://www.idrettsforbundet.no/globalassets/idrett/idrettsforbundet/english/sportpolicydocument2011-2015.pdf>
20. Statsbudsjettet (2015). Idrettspolitikken. Skinuto s mreže 15. kolovoza 2016. s adrese: <http://www.statsbudsjettet.no/Statsbudsjettet-2015/Dokumenter-NY/Fagdepartementenes-proposisjoner/Kulturdepartementet-KD/Prop-1-S/Del-1-Innledning/2-Idrettspolitikken/>
21. Tornæs, G. (2013). Idrett i Norge, Store norske leksikon. Skinuto s mreže 12. kolovoza 2016. sa stranice: https://snl.no/Idrett_i_Norge
22. World anti – doping agency (2016). Who we are. Skinuto s mreže 16. kolovoza 2016. S adrese: <https://www.wada-ama.org/en/who-we-are>